

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma vuosille 2022-2026

Ympäristölautakunta 19.01.2022 § 7
5/11.01.00/2022

Valmistelija ympäristösihteeri riitta.hyytiainen@karkola.fi puh. 044-770 2235

Valvontasuunnitelma

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen ympäristönsuojelulain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma (valvontasuunnitelma). Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla. Valvontaohjelma ei ole julkinen asiakirja.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelman ja -ohjelman laatimisesta ja sisällöstä, määräaikaistarkastuksista, ympäristöriskien arvioinnista sekä muusta säännöllisen valvonnan toteuttamisesta ja siihen liittyvästä tiedottamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 28 §:ssä on määritelty valvontasuunnitelmalle asetetut vaatimukset ja asetuksen 30 §:ssä valvontaohjelmalle asetetut vaatimukset.

Yleisluontoinen arvio ympäristön pilaantumisen riskeistä suunnitelmaan kuuluvalla alueella

Kärkölen kunnan kokonaispinta-ala noin 260 km², josta maa-alueita on noin 257 km². Kunta sijoittuu vesistöjen latvaosille ja vedenjakaja-alueelle ja vesistöjä on vähän. Vesialuetta on 2,78 km². Kunnan läpi virtaa Teuronjoki ja suurimmat järvet ovat Valkjärvi ja Oriharonjärvi.

Kärkölässä on harjuja ja siten myös runsaat pohjavesivarat. Hämeen ELY-keskus on tarkistanut Kärkölen pohjavesialueiden rajaukset 2020 ja samalla luokitus on muutettu uuden lainsäädännön mukaiseksi. Pohjavesialueita on noin 8 % kunnan maa-pinta-alasta.

1-luokkaan kuuluvat alueet ovat vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita, joiden vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 m³/vrk tai yli 50 ihmisen tarpeisiin. 2-luokkaan luokitellaan

muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet, jotka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuvat 1-luokan mukaiseen käyttöön. Alue kuuluu pääsääntöisesti luokkaan 2, kun siellä muodostuu pohjavettä yli 100 m³/vrk.

Kunnan alueella sijaitsee neljä 1-luokan tärkeää pohjavesialuetta (Järvelä A, Järvelä B, Supinmäki-Myllykylä, Tienmutka) ja yksi 2-luokan pohjavesialue (Hongisto). Lisäksi kunnan alueella on yksi tärkeä pohjavesialue, joka sijaitsee pääosin naapurikunnan Hollolan puolella.

Vesihuoltolaitos Kärkölen Vesi ottaa raakaveden pohjavedestä ja käytössä on kolme vedenottamo eri puolilla kuntaa. Kukonmäen kloorifenoleilla saastunut vedenottamo on toistaiseksi poissa käytöstä.

Kunnan riskialueina voidaan pitää pohjavesialueita. Pohjavesialueilla maaperä on hyvin vettä läpäisevää ja suurin pilaantumisen riski kohdistuu lähinnä pohjavesialueilla maaperään ja pohjaveteen.

Ympäristöluvanvaraiset, voimaanpanolain mukaan valvottavat ja rekisteröitävät pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminnot Kärkölen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaan kuuluvia ympäristöluvan varaisia toimintoja ja rekisteröitäviä toimintoja on 37 kappaletta. Valvottaviin kuuluvat lisäksi kolme sellaista toimintoa, joilta ei ympäristönsuojelulain voimaanpanosta annetun lain lupaharkinnassa edellytetty ympäristölupaa. Vuonna 2021 kunnalle siirtyi uudeksi valvottavaksi yksi energiantuotantolaitos.

Toimiala	Lukumäärä
Metsäteollisuus	1
Energiantuotanto	1
Polttoaineiden varastointi ja käsittely	6
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto	8
Mineraalituotteiden valmistus	6
Eläinsuojat	15
Liikenne	1
Jätteiden ammattimainen tai laitospäinen käsittely	5
Muu toiminta	1
Naapuruussuhde	1
Yhteensä	40

Taulukko 1. Kunnan ympäristölupaviranomaisen valvontaan kuuluvat ympäristöluvalliset toiminnot ja ympäristönsuojelulain voimaanpanolain mukaiset valvottavat toiminnot ja rekisteröidyt toiminnot kaikki yhteensä

Valvottavien laitosten lukumäärä on ilmoitettu toimintakokonaisuuksina eikä yksittäisinä toimintoina. Siten esim. kallonlouhinta ja murskaus ovat samassa luvassa.

Toimiala	Lukumäärä
Polttoaineiden varastointi tai käsittely	6

Taulukko 2. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröidyt toiminnot (ovat mukana valvottavien yhteismäärässä)

Hämeen ELY-keskuksen valvomia ympäristöluvallisia laitoksia tai laitoskokonaisuuksia on kolme.

Muut ympäristönsuojelulain valvontakohteet

Ympäristöluvallista ja rekisteröitävää toimintaa on mahdollista valvoa säännöllisesti ja etukäteen suunnitellusti, mutta ympäristönsuojelulaissa on muita valvottavia toimintoja, jotka ovat satunnaisia. Toiminnoista päätetään ilmoitusmenettelyn yhteydessä. Ilmoitusten käsittely on delegoitu viranhaltijalle.

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta (YSL 118 §)

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos toimenpide tehdään tai tapahtuma järjestetään usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään sille valtion valvontaviranomaiselle, jonka toimialueella melu tai tärinä pääasiallisesti ilmenee.

Koeluonteinen toiminta (YSL 119 §)

Koeluonteisesta toiminnasta on tehtävä kirjallinen ilmoitus lupaviranomaiselle.

Poikkeuksellinen tilanne muussa kuin luvanvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa (YSL 120 §)

Jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta toiminnassa, joka ei ole luvanvarainen tai rekisteröitävä, aiheutuu tai uhkaa aiheutua päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Poikkeuksellisia tilanteita ei ole käsitelty kunnassa. Etukäteisarviona tarkastuksen tarpeellisuus riippuu toiminnan luonteesta.

Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi (180 §)

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräys voi koskea toimea tai rajoitusta, toiminnan tarkkailua tai tiedottamista taikka valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista. Määräys ei voi koskea luvanvaraista toimintaa eikä rekisteröitävää toimintaa. Määräyksen on oltava kohtuullinen ottaen huomioon toiminnan luonne ja ympäristön pilaantumisen merkittävyys.

Onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteet

Onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa menetellään ympäristönsuojelulain 169 ja 186 §:n mukaisesti. Valvontaviranomainen tarkastaa toiminnan tai selvittää asian muulla asianmukaisella tavalla ympäristönsuojelulain 186 §:n mukaisesti. Jos samanaikaisesti on vireillä

toimintaa koskeva lupa-asia, tarkastus tai selvitys tehdään mahdollisuuksien mukaan ennen lupa-asian ratkaisemista.

Vastuu luvanvaraisen toiminnan ympäristönsuojelulain 168 § ja 169 §:n mukaisesta valvonnasta kuuluu valtion viranomaiselle, jos toiminnan ympäristöluvan myöntää valtion ympäristölupaviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos se myöntää toiminnan ympäristöluvan.

Vastuu rekisteröitävän toiminnan ympäristönsuojelulain 168 ja 169 §:ssä tarkoitettusta valvonnasta on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella paitsi 116 §:n 2 momentin nojalla rekisteröitävästä toiminnasta, joka kuuluu valtion viranomaiselle.

Valvonnan voimavarat

Kärkölän kunnan ympäristönsuojelussa on yksi viranhaltija, jolla on ympäristönsuojelutehtävien lisäksi keskushallintoon kuuluvia tehtäviä. Käytännön valvontatyön suorittamiseksi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on delegoinut viranhaltijalle ympäristönsuojelulain 172 §:n mukaisen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden. Käytössä ei ole ympäristövalvonnan paikkatietojärjestelmiä.

Viranomaisten valvontayhteistyö

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelulain nojalla määrättyjen tehtävien valvontavastuu on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella. Tarvittaessa valvontaa voidaan tehdä ELY-keskuksen, pelastusviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen kanssa.

Ympäristöriskien arviointi ja menettely tarkastuskohteiden valinnassa

Ympäristöriskien arvioinnissa on otettu huomioon toimintojen sijainti pohjavesialueella ja toiminnan luonne, jotka yhdessä kuvaavat pilaantumisen riskiä. Määräaikaistarkastusten järjestämisessä ei ole otantamenettelyä, vaan valvontatiheys on harkittu alueen sijainnin, toiminnan luonteen perusteella ja arviointiin on vaikuttanut myös kokemusperäinen tieto.

Eläinsuojien toimintaa valvotaan muidenkin viranomaisten toimesta kuin ympäristönsuojeluviranomaisten toimesta. Maataloustukivalvonnassa valvotaan eläinmääriä, peltopinta-aloja ja –lannoitusta, eläinsuojien, lantavarastojen ja jaloittelualueiden kuntoa ja sijaintia sekä lannan käsittelyn tapoja pohjaveden pilaantumisvaaran ehkäisemiseksi. Eläinsuojan rakenteiden asianmukaisuutta valvotaan puolestaan rakennuslupamenettelyn ja maatalouden investointitukien valvonnan yhteydessä. Eläinsuojien vuosittaiselle valvontakäynnille ei ole siten tarvetta.

Kaikki kunnan jakeluasemat ovat siirtyneet rekisteröintimenettelyyn. Niitä valvoo kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lisäksi TUKES ja pelastusviranomainen, eikä näiden valvonta edellytä tiheitä valvontakäyntejä. JANO-asetus ei edellytä vuosittaista raportointia kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Murskaustoiminta voidaan ottaa valvontaluokkaan 2, koska alueilla käydään maa-aineslupatarkastuksilla. Ampumaradalla on tehty ympäristöluvan mukaiset suojaustoimet, eikä toiminta edellytä vuosittaista tarkastusta.

Valvontaluokitus on laadittu vain tällä hetkellä toimivia laitoksia ajatellen.

Valvontaluokka 1

Valvontaluokkaan 1 on otettu tietynlainen jätteiden ammattimainen tai laitostmainen käsittely kuten maankaatopaikkatoiminta ja muu jätteiden käsittely. Valvontaluokan 1 laitokset tarkastetaan kerran vuodessa.

Valvontaluokka 2

Muiden toimintojen määräaikaistarkastus tehdään kerran viidessä vuodessa. Määräaikaistarkastus tämän valvontasuunnitelman voimassaolon aikana tulee tehtäväksi ainakin niille eläinsuojille, joita koskee kumotun tarkistusmenettelyn johdosta luvan muuttamistarpeen arviointi. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta (423/2015) tuli voimaan 1.5.2015 ja ennen lain voimaantuloa annetussa ympäristölupapäätöksessä määrätty lupamääräysten tarkistamista koskeva velvoite raukesi. Tällaisia laitoksia kunnassa on eläinsuojat mukaan lukien vielä kahdeksan.

Valvontaviranomaisen on säännöllisessä valvonnassa arvioitava tällaisen luvan ympäristönsuojelulain 89 §:n mukainen muuttamisen tarve viimeistään vuoden kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin luvan tarkistamista koskeva hakemus oli määrä jättää lupaviranomaiselle. Tämän jälkeen määräaikaistarkastuksia jatketaan muilla eläinsuojilla.

Valvontatoimet

Määräaikaistarkastuksen lisäksi valvontatoimiin lasketaan mukaan toiminnanharjoittajan toimittamien seurantaraporttien, selvitysten ja mittaustulosten läpikäyminen, joita toiminnanharjoittajan on toimitettava valvontaviranomaiselle lupamääräysten tai asetusten velvoittamana.

Valvonnasta perittävät maksut

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen perii maksun valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta. Lisäksi peritään maksu 169 §:n mukaisista tarkastuksista, jotka johtavat kehotuksen, määräyksen tai kiellon antamiseen sekä niistä toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen määräyksen, kehotuksen tai kiellon noudattamisen valvomiseksi. Lisäksi maksu peritään tarkastuksista, jotka ovat tarpeen ympäristönsuojelulain 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi.

Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Jätelain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu jätelain (646/2011) nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta. Yleinen valvontavastuu on yhteinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Jätelain yleinen valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluva jätelain yleinen valvonta kohdistuu muun muassa jätehuoltoon liittymisen valvontaan, jätehuoltomääräysten valvontaan ja roskaantumisasioihin. Kunnan jätehuoltoviranomainen päättää jätehuoltomääräyksistä poikkeamisista. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tehdään ilmoitus yli 500 henkilöä koskevien yleisötilaisuuksien jätehuollosta ja sako- ja umpikaivolietteen omatoimisesta käsittelystä.

Roskaantumisen, roskaantumisesta johtuvan maaperän pilaantumisen ja rakennetun kiinteistön epäsiisteyden ja tapahtumien jätehuollon valvonnan osalta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella voi olla yhteistyötä myös muiden viranomaisten kanssa kuten rakennusvalvontaviranomaisen tai ELY-keskuksen kanssa. Näiden viranomaisten kanssa sovitaan yhteistyöstä tai vastuusta tapauskohtaisesti.

Jätelain perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä siivoamisvelvollisen täyttämään velvollisuutensa (JL 75 §), antaa ei-luvanvaraista toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen roskaantumisen ehkäisemiseksi tai jätehuollon asianmukaisuuden varmistamiseksi (JL 125 §) ja määrätä toimenpiteistä rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi (JL 126 §).

Jätelain 124 §:n mukaiset tarkastukset

Jätelain 124 § velvoittaa valvontaviranomaiset tarkastamaan määräajoin laitokset ja yritykset, joissa:

- 1) harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä;
- 2) syntyy vaarallista jätettä;
- 3) harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä;
- 4) toimitaan jätteen välittäjänä;
- 5) toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja.

Jätelain mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuulla näistä tehtävistä on jätteen ammattimaisen keräyksen valvonta sekä jätteen laitos- tai ammattimainen käsittely niiltä osin kuin ne kuuluvat kunnan ympäristönsuojelulain mukaisiin valvottaviin kohteisiin. Jätelain mukaan vastuu jätteiden kuljetus- ja välitystoiminnan valvonnasta kuuluu ensisijaisesti ELY-keskukselle. Vaarallista jätettä synnyttävien laitosten tai yritysten osalta valvontavastuu on jakamaton, joten valvontavastuusta sovitaan ELY-keskuksen kanssa. Mahdollisiin jätteiden kansainvälisiin siirtoihin liittyvä valvonta sisältyy ympäristöluvallisten laitosten valvontaan. Tällä hetkellä ei ole tiedossa, että kunnassa toimii ko. laitoksia tai yrityksiä. Laitokset, joilla on ympäristölupa jätteen laitos- tai ammattimaiselle käsittelylle, sisältyvät ympäristönsuojelulain nojalla laadittuun valvontasuunnitelman osaan. Laitoksista tai yrityksistä, joissa syntyy vaarallisia jätteitä, ei ole rekisteriä tällä hetkellä. Kärkölässä kyseeseen tulevat lähinnä autokorjaamot.

Rekisteröitävä jätteen keräystoiminta

Jätelain 100 §:n mukaan jätteen ammattimaista keräystoimintaa harjoittavan on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle toiminnan merkitsemiseksi jätehuoltorekisteriin. Ilmoitus jätteen keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin on valvonnan väline. Sen avulla kunnan

ympäristönsuojeluviranomainen saa tiedon valvottavasta toiminnasta. Kunnassa keräystoimintaa ovat hyötyjätepisteet ja vaarallisen jätteen keräyspiste ja jätteen aluekeräyspiste. Tarkastus voi olla aiheellista roskaantumistilanteissa. Säännöllisiä tarkastuksia ei ole tarve toteuttaa, sillä keräyspaikat ovat yleisillä paikoilla ja roskaantumistapaukset tulevat esille nopeasti.

Jätelain valvonnasta perittävät maksut

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen perii maksun jätelain mukaisen ilmoituksen tai muun asian käsittelystä, jätelain 124 §:ssä tarkoitetuista laitosten ja yritysten määräaikaistarkastuksista ja muista säännöllisistä valvontatoimista. Lisäksi peritään maksu tarkastuksista ja muista valvontatoimista, jotka ovat tarpeen jätelain 75, 125 ja 126 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen antamiseksi ja sen noudattamisen valvomiseksi.

Valvontasuunnitelman tarkistaminen

Valvontasuunnitelma tarkistetaan tarvittaessa esim. valvontakohteiden, valvontaohjelman arvioinnin perusteella tai muiden olosuhteiden muuttuessa.

Esittelijä	ympäristösihteeri Riitta Hyytiäinen
Päätösehdotus	Ympäristölautakunta hyväksyy valvontasuunnitelman vuosille 2022-2026
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto